

Erosie, wat doe je eraan?

In het voorjaar staan erosieproblemen weer helemaal bovenaan op de agenda. De velden liggen er meestal erg kaal bij, omdat de nieuwe gewassen de grond nog niet hebben kunnen bedekken en er is een groot risico op zware regenbuien.

Maarten De Boever (PCG), Thijs Vandennest (ILVO), Bart Vleeschouwers

Op Vlaams niveau zoekt men al langer naar manieren om het afstromen van bodemdeeltjes op hellende percelen tegen te gaan of toch minstens te verminderen. Tijdens een 'erosieklas' in Mater, in het hartje van de Vlaamse Ardennen, werden de resultaten van enkele van die onderzoeksprojecten toegelicht. Er blijkt heel wat

mogelijk te zijn, maar helemaal uitsluiten dat er afstroming optreedt, lijkt veel moeilijker.

Een oud spreekwoord zegt 'Alle beetjes helpen'. Dat blijkt ook uit de voorlopige resultaten van Triple C en Gomeros, twee projecten waaraan het PCG, ILVO en Inagro samen werken. In Triple C ligt de nadruk op erosiebestrijding bij akker-

bouwgewassen. Het Gomerosproject gaat daarnaast ook over erosie bij groenten. Meer specifiek test men mogelijke maatregelen bij kolen, knolselderij, wortelen, prei, uien, mais en aardappelen.

Een eerste belangrijke vaststelling is dat de aandruklijnen en de wielsporen van waar gezaaid werd zeer gemakkelijk aanleiding geven tot versnelde afspoeling. In de aangedrukte stroken kan het water immers vlotter stromen. Hier zouden technieken die de bodem verruwen een aanpak kunnen zijn, maar uit de proeven blijkt dat het effect ervan relatief beperkt is. Een

sporenwisser om wielsporen op te breken heeft dan weer wel een goed effect. Verder zijn er natuurlijk ruggen (bijvoorbeeld bij aardappelen en wortelen), die per definitie erosie kunnen versterken. Om dat tegen te gaan, werden er inmiddels allerlei manieren ontwikkeld, zoals het inbouwen van drempels en het opbreken van de stroken tussen de rijen. De algemene vaststelling is dat dit goede methoden zijn, maar als deze drempeltjes beginnen te overstromen bij zeer zware regen kunnen ze net het erosie-effect vergroten, waardoor erg snel grote hoeveelheden aarde kunnen

Mogelijke technieken

Er zijn heel wat technieken en werkwijzen om erosie te beperken. De technieken hieronder werden uitgetest in het kader van Triple C en Gomeros.

- **Niet-kerende grondbewerking.** Dit is een efficiënte techniek, waarbij de bodem het best diep losgemaakt wordt in de zomer ervoor. Striptill is een vorm van niet-kerende bodembewerking waarbij je alleen de strook bewerkt die ingezaaid wordt.
- **Mulchen.** Groencompost kan interessant zijn omdat het niet alleen de bodem afdekt voor zware regenval maar ook organische stof in de bodem brengt.
- **Diepe tandbewerking.** Dit is belangrijk om bij ruggenteelten bodemverdichting tussen de ruggen op te heffen.
- **Drempels bij ruggenteelt.** Er zijn allerlei technieken om drempels aan te leggen. Belangrijk is dat ze zo loodrecht mogelijk op de helling liggen, anders is het effect veel kleiner.
- **De bodem verruwen.** Bij deze methoden om de oppervlakte te verruwen, kan er minder snel afloop ontstaan. Een torsiewieder en het aandrukwielt V-press zijn aanpassingen aan de planter die de aandruklijnen verruwen. Bij schoffelen moet je oppassen, want zodra er water begint te stromen, kan zeer snel een grote hoeveelheid bodemdeeltjes afstromen.
- **Sporenwisser.** Een tand of enkele tanden breken het wielspoor op achter de wielen.
- **Volleveldsaaai in mais.** Dit is misschien niet evident, omdat de machines voor planten of zaaieren er niet op gebouwd zijn, maar het vermijdt dat er rechte lijnen ontstaan, waardoor afstroming minder snel ontstaat. Een ander probleem kan zich wel stellen bij de oogst van deze volleveldse gewassen.
- **Gras als onderzaai.** Dit is een delicate techniek, omdat het gras gemakkelijk de overhand krijgt ten nadele van het gewenste gewas. Maar als het lukt, is het wel interessant.

afspoelen. Een belangrijk nadeel van deze technieken is daarnaast dat men ze in principe moet herhalen na elke werkgang op het perceel, zoals voor bespuitingen of bij schoffelen. Wielsporen moet je opnieuw wissen en drempels opnieuw aanleggen. Uiteindelijk is de beste techniek nog om volgens de hoogtelijnen te planten of te zaaieren, maar dat is in een versnipperd landschap als Vlaanderen meestal een wensdroom. Bovendien hellen de meeste hellingen ook nooit mooi egaal af in dezelfde richting. Het belangrijkste bezwaar tegen telen volgens de hoogtelij-

nen is dat werken met machines op een helling niet zo evident is. Op en neer, tegen de hoogtelijnen in, is vaak gemakkelijker en ook veiliger. Maar daarmee lok je net erosie uit. Wie aan akkerbouw wil doen op een erosiegevoelig perceel, hanteert daarom het best een combinatie van technieken. Hou daarbij natuurlijk rekening met de wetgeving rond erosiebestrijding in het erosiebesluit en zeker ook met de randvoorwaarden voor de Europese steun, die sinds de hervorming van 2015 van toepassing zijn. Daar komen we bij gelegenheid nog wel eens op terug. ■